

Píše Michal Kosák

(E*forum, 01. 03. 2011)

V posledních letech se u nás objevilo několik edic, které se přímo vyhlašují za jakousi krajevou variantu Deníku Anne Frankové. Především se to týká **Deníku Rut Laskierové** (Academia 2009), přes jehož přední desky se táhne papírový pásek s textem „Deník polské Anny Frankové“. (Obě diaristky spojuje vedle židovského původu a tragického osudu i datum narození – rok 1929.) Za naši domácí odlika bývá zas někdy považován **Deník Věry Kohnové** (Zdeněk Susa 2006), kde v úvodu, jehož autorem je Miroslav Matouš, čteme: „Nelze si nepřipomenout proslulý Deník Anne Frankové a porovnat jej s Deníčkem (sic!) Věry Kohnové. Obě dívky se narodily ve stejném roce 1929, Věra 12. března, Anna 12. června. Věra začala psát svůj deník 23. srpna 1941 a skončila 13. ledna 1942. Anna datovala první zápis 12. června 1942 o svých třináctých narozeninách. Poslední zápis je datován 1. srpna 1944“ (s. 4). A podle zadní záložky je zase „často srovnáván“ s Deníkem Anne Frankové i původně francouzsky psaný **Deník Héléne Berrové** (Vyšehrad 2009): „Obě zachycují přibližně stejné období, roky 1942 až 1944. Zatímco mladičká Anne strávila tuto dobu v úkrytu, omezena jen na svět soukromých vztahů a své bohaté fantazie, o osm let starší Héléne naopak bylo dopřáno prožít tento čas ‚na svobodě‘, byť ve stále se stahujícím kruhu ohrožení. Obě autorky jsou vybaveny mimořádnou vnímavostí a citlivostí, obě dovedou mistrně zacházet se slovem, spojuje je také vitalita a láska k životu. Obě také v průběhu času zachyceného v deníku lidsky dozrávají – Anne ve vztazích s lidmi okolo sebe, Héléne vedle toho v praktické aktivitě, službě druhým.“ne naopak bylo dopř

Nic proti „komparativní“ metodě, jen se domnívám, že takové srovnání zde slouží více nakladatelské strategii než charakteristice vydaných textů. Podobnosti, které se mezi texty shledávají, předpokládají či jen sugerují, jsou přitom natolik prvoplánové, že ve výsledku osobitost jednotlivých deníkových textů zastírají. Vždyť například promyšlení vlastního psaní a jeho významu, práce s jazykem, geneze samotných deníkových textů, hloubka vnímavosti i způsob sebereflexe všechny zmiňované autorky spíše odlišují. Objev dosud neznámých deníků obětí holocaustu je vždy velkou událostí, je však na pováženu, pokud se jedinečnost textu marketingově osvědčenou sázkou na tuto událost zastiňuje.

Jestliže Deník Rut Laskierové vyčníval nad ostatní nakladatelskou barnumiádou, obě další „frankovské“ edice sblíží zase ediční nedotaženost. Tříjazyčné vydání Deníku Věry Kohnové vyniká hlavně podivuhodným edičním řešením, kdy vedle faksimile velmi snadno čitelného českého rukopisu je tištěn též český přepis. Nevím, k čemu má toto dublování sloužit, dobré je snad jen pro kontrolu přepisu, který se také ostatně místy

nevýrazně odlišuje. Český překlad Deníku Héléne Berrové, který pořídila Věra Dvořáková, překvapí zase svérázným řešením komentářů a doplňků v připojených dopisech, v nichž jsou komentující vstupy vepsány v hranatých závorkách přímo do textu, tedy např.: „Doufám, že Denden [Denisa] si bude hlídat zdraví; malý Žito [ruské město Žitomir, Denisina přezdívka pro dítě, jež se mělo narodit] se u bratrance Paula [porodní babička v Hargeville] budou mít dobře“ (s. 241), nebo: „Snažte se sehnat pro Minnie [Antoinette Berrová] Supponéryl [prášky na spaní]“ (tamtéž). – Vydavatel [Vyšehrad, spol. s r. o.] zde připravil čtenářům opravdu pěkné počtení!

www.ipsl.cz